

Sygn. akt I CSK 118/20

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K.M.
przeciwko J.T-L. i D.T-L.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - M.L.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej [...] w W.
o ustalenie ojcostwa,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 sierpnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Okręgowego [...] w W.
z dnia 8 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanych D.T-L., działającej w imieniu własnym i małoletniego J.T.-L., jako jego przedstawicielka ustawowa, od wyroku Sądu Okręgowego [...] w W. z dnia 8 kwietnia 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie: „czy przy ustalaniu przez sąd ojcostwa na podstawie art. 84 § 1 w zw. z art. 85 § 1 k.r.o., sąd powinien kierować się jedynie kryterium prawdy obiektywnej, czy także powinien brać pod uwagę zasadę dobra dziecka oraz stabilizacji i trwałości jego więzi rodzinnych, oraz czy

zasada prawdy obiektywnej przy ustalaniu pochodzenia dziecka jest zasadą nadrzędną nad zasadą dobra dziecka oraz stabilizacji więzi rodzinnych w istniejącej już rodzinie małoletniego”.

Należy podkreślić, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżących na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z dnia 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Argumentacja prawna powołana przez skarżących nie pozwala przyjąć, aby zagadnienie to mogło - z punktu widzenia okoliczności rozstrzyganej sprawy – zostać uznane za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu powołanego przepisu. Zostało ono dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W tym zakresie obowiązujący kierunek wykładni wyznaczyła – mająca moc zasady prawnej – uchwała 7 sędziów SN z dnia 20 marca 1976 r. (III CZP 77/75, OSNC 1976, nr 9, poz. 185), zgodnie z którą orzeczenie pełnego przysposobienia dziecka nie stoi na przeszkodzie ustaleniu ojcostwa, co nie dotyczy przewidzianego w art. 124¹ k.r.o. wypadku, gdy rodzice wyrazili zgodę na przysposobienie bez wskazania osoby przysposabiającego. Ponadto w doktrynie dominuje stanowisko, że na przeszkodzie powództwa o ustalenie ojcostwa nie stoi pełne przysposobienie.

W orzecznictwie zwrócono także uwagę, że w sprawach o prawa stanu powinna być szczególnie przestrzegana naczelna zasada procesu cywilnego jaką jest zasada prawdy obiektywnej (zob. wyrok SN z dnia 30 kwietnia 1969 r., III CRN 90/69). Podkreślić również należy, że prawo do poznania własnej tożsamości biologicznej jest nie tylko zagwarantowane art. 7 Konwencji z dnia 20 listopada 1989 r. o prawach dziecka (Dz.U. z 1991 r., nr 120, poz. 526 ze zm.), lecz konstytucyjnym prawem osobistym, które jest chronione przez art. 30 i 72

Konstytucji RP. Wprawdzie przysposobienie prowadzi do zerwania więzi prawnej, a z reguły i faktycznej, łączącej przysposobionego z rodziną naturalną, ale okoliczność ta nie może pozbawić domagania się ustalenia ojcostwa, chyba że wyraźny przepis ustawowy stanowiłby inaczej. Jednocześnie podkreśla się, że czym innym jest uprawnienie dziecka do poznania swoich rodziców biologicznych, a czym innym tajemnica przysposobienia jako dobro osobiste rodziców przysposabiających. Ich uprawnienie do zachowania tajemnicy przysposobienia nie może niweczyć prawa dziecka do poznania swoich rodziców biologicznych. Sam ustawodawca w art. 48 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz.U z 2020 r., poz. 463 ze zm.) dokonał istotnego ograniczenia tajemnicy nawet przysposobienia całkowitego, przyznając przysposobionemu po uzyskaniu pełnoletności prawa żądania udostępnienia księgi stanu cywilnego w części dotyczącej dotychczasowego aktu urodzenia. Dlatego też, interes dziecka jest nierozzerwalnie związany z tym, by jego prawa stanu cywilnego zostały ustalone także w odniesieniu do jego naturalnych rodziców.

Co istotne, nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli we wcześniejszym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyraził już pogląd na określony temat, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Uzasadniając wniosek, skarżący nie uwzględnili tych wymagań i nie przedstawili argumentacji prawnej, która mogłaby przekonać, że w sprawie pojawił się istotny, abstrakcyjny problem prawny, budzący poważne wątpliwości i wymagający rozwiązania przez Sąd Najwyższy. Uzasadnienie wniosku zostało sformułowane w sposób odpowiadający uzasadnieniu podstawy kasacyjnej i zawiera wyłącznie argumenty dotyczące zasadności jedynego zarzutu, na którym skarga została oparta. Przedstawiona przez skarżących kwestia nie jest istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz stanowi jedynie zmodyfikowaną postać postawionego zarzutu i sprowadza się do pytania o możliwość zastosowania powołanego w skardze przepisu prawa materialnego w określonym stanie faktycznym. Ustalenia poczynione w postępowaniu apelacyjnym pozostały niewzruszone ze względu na brak w skardze podstawy naruszenia przepisów postępowania, a zatem były dla Sądu Najwyższego wiążące (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw